

deres ref:

vår ref: 19-24

Oslo, 22.04.2024

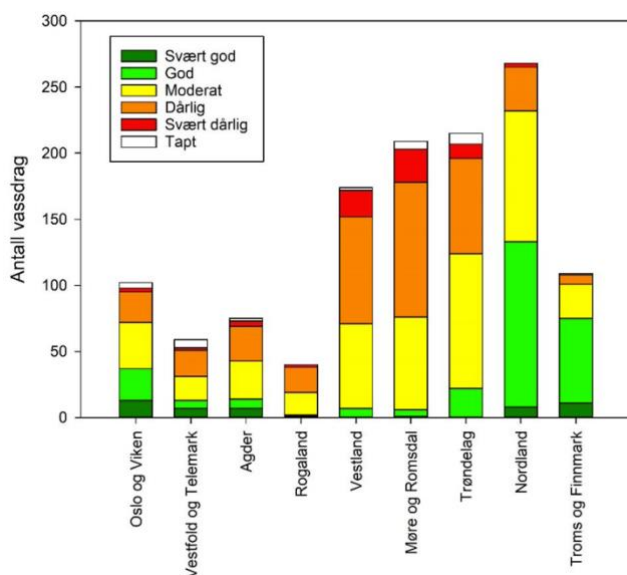
Innspill til regional planstrategi for Trøndelag 2024-2027

Sammendrag

- Den regionale planstrategien bør beskrive den unike grønne omstillingsmuligheten som er i ferd med å åpne seg for oppdrettsindustrien gjennom den sannsynlige innføringen av *miljøfleksibilitet*. Ordningen gir utviklingsmuligheter for lakseoppdrett og biogassproduksjon, samtidig som at den vil bidra til å bedre situasjonen for sjøørreten og den rødlistede villaksen.
- Regional plan for arealbruk i Trøndelag bør veilede kystkommunene til å prioritere lakseoppdrett som benytter null- og lavutslippsteknologi ved tildeling av areal.
- Utnyttelse av fiskeslammet fra lakseoppdrett til produksjon av biogass bør være et fokusområde i arbeidet med Regional energistrategi for Trøndelag mot 2050.

Bakgrunn

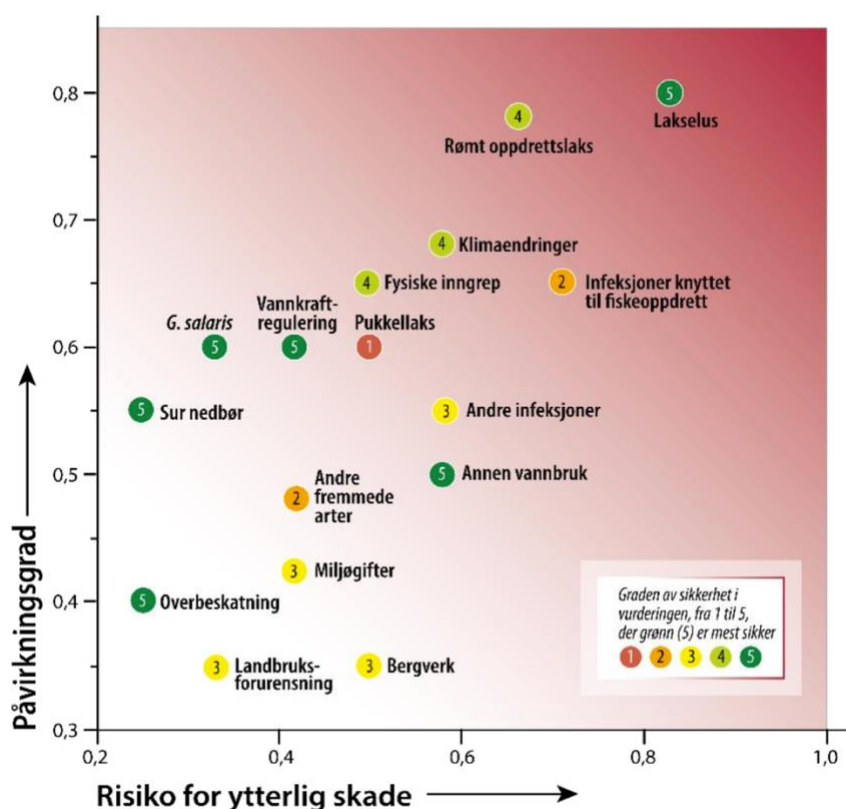
Det er gledelig at Trøndelag fylkeskommune vil vektlegge bevaring av naturmangfoldet i planstrategien for 2024-2027. Norge har et særskilt internasjonalt ansvar for å ta vare på den ville atlantiske laksen, og med vassdrag som blant annet Gaula, Namsen, Orkla og Stjørdalselva forvalter Trøndelag noen av de viktigste laksebestandene i verden. I 2021 havnet villaksen på den norske rødlista og i 2023 også på den globale rødlista for truede arter. En vurdering av tilstanden for over 200 sjøørretbestander i Trøndelag fra 2022¹ viser at situasjonen er svært bekymringsfull også for denne arten.

Fylkesvis fordeling av tilstanden til sjøørret i 1251 vassdrag. Kilde: Vitenskapelig råd for lakseforvaltning, Temarapport 9, 2022.

¹ <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2988348>

I Vitenskapelig råd for lakseforvaltning sin årsrapport for 2023² trekkes lakselus, rømt oppdrettslaks og infeksjoner knyttet til fiskeoppdrett fram som de største truslene mot villaks. Lakselus er også den klart største negative påvirkningsfaktoren for sjøørretbestandene.

Trusselfaktorer for villaksen i et påvirknings- og risikodiagram. Kilde: Vitenskapelig råd for lakseforvaltning, Status for norske laksebestander i 2023.

Areal til havbruk

Som for så mye annet av naturmangfoldet har arealbruk svært stor innvirkning på levevilkårene for villaks og sjøørret. Arealplanlegging i sjøområdene med hensyn til havbruk er derfor et av de viktigste planområdene for å bedre bestandssituasjonen for villaks og sjøørret.

Produksjonsområde 6 Nordmøre og Sør-Trøndelag (PO6) og produksjonsområde 7 Nord-Trøndelag med Bindal (PO7) fikk begge gult lys i den siste fargeleggingen gjennom trafikklyssystemet³. Det vil si at det ikke tillates produksjonsvekst i disse områdene fordi over 30% av de utvandrende villaksungene dør på grunn av lakselus fra oppdrettsindustrien. De oppdrettsintensive PO3 og PO4 i Vestland har fått rødt lys og må derfor ta ned produksjonen. Trøndelag fylkeskommune bør lære av situasjonen i Vestland og lage planer og strategier som beskytter villaksen og sjøørreten og samtidig gir rom for utvikling i oppdrettsindustrien.

I september 2023 kom Havbruksutvalget med utredningen Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping⁴. Her foreslås *miljøfleksibilitet* som et virkemiddel for å redusere utfordringene knyttet til lakselus. Tiltaket skal gi oppdrettselskapene insentiver til å legge om fra tradisjonell produksjonsteknologi (åpne merder) til null- og lavutslippsteknologi (lukkede og semi-lukkede merder). Alle partiene i næringskomiteén, med unntak av Rødt, gikk nylig inn for at regjeringen må komme med en miljøfleksibilitetsordning i 2024. Svært mye tyder på at miljøfleksibilitet vil bli en del av den sentrale havbruksforvaltninga i tida som kommer.

² <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/3074251>

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-fargelegging-i-trafikklyssystemet-for-havbruk/id3028522/>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-23/id2995224/>

Energi

Oppdrett i lukkede anlegg gir mulighet til å samle opp og utnytte fiskeslam (fiskeavføring og overskuddsfôr) til bioenergi og gjødsel. Med dagens tradisjonelle produksjon i åpne merder går disse ressursene tapt på havet. I følge Nofima har fiskeslammet et energipotensiale som tilsvarer forbruket til 160 000 norske husholdninger⁵. I disse utslippene forsvinner det også 9000 tonn fosfor, som er en begrenset ressurs som ekspertene mener det er viktig å gjenvinne og resirkulere⁶.

Det ligger enorme muligheter i å utnytte avfallsproduktene fra lakseoppdrett, og Trøndelag er i en særskilt god posisjon gjennom å være en betydelig oppdrettsregion og samtidig ha et av verdens største anlegg for produksjon av flytende biogass plassert på Skogn⁷.

Oppsummering

Norske Lakseelver mener null- og lavutslippsteknologi er den eneste veien framover for at villaksen og oppdrettsindustrien skal kunne leve side om side, og ser på forslaget om miljøfleksibilitet som en potensiell milepæl i den offentlige havbruksforvaltningen. Ordningen har alle tegn på å kunne gi spennende vekstmuligheter for lakseoppdrett og energiproduksjon, og samtidig løse et av fylkets mest presserende problem for naturmangfoldet.

Trøndelag fylkeskommune bør legge til rette for at lakseoppdrett i regionen kan omstille seg til null- og lavutslippsteknologi på en mest mulig effektiv måte. Den regionale planstrategien bør beskrive den unike grønne omstillingsmuligheten som er i ferd med å åpne seg for en av fylkets viktigste næringer. Videre bør en regional plan for arealbruk i Trøndelag veilede kystkommunene til å prioritere lakseoppdrett som benytter null- og lavutslippsteknologi ved tildeling av areal. Utnyttelse av fiskeslam til produksjon av biogass bør være et fokusområde i arbeidet med Regional energistrategi for Trøndelag mot 2050.

Med vennlig hilsen

Torfinn Evensen
torfinn@lakseelver.no

Generalsekretær

Vegard Heggem
vegard@lakseelver.no

Prosjektleder

⁵ <https://nofima.brage.unit.no/nofima-xmlui/handle/11250/2452165>

⁶ <https://www.tu.no/artikler/eksperten-svarer-5-sporsmal-om-fosfor/504924>

⁷ <https://ilaks.no/dere-som-jobber-her-er-et-forbilde-for-verden/>